

**UCHWAŁA NR LXII/503/2023
RADY GMINY NOZDRZEC**

z dnia 31 października 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Nozdrzec na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.), **Rada Gminy Nozdrzec uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nozdrzec na lata 2024-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nozdrzec.

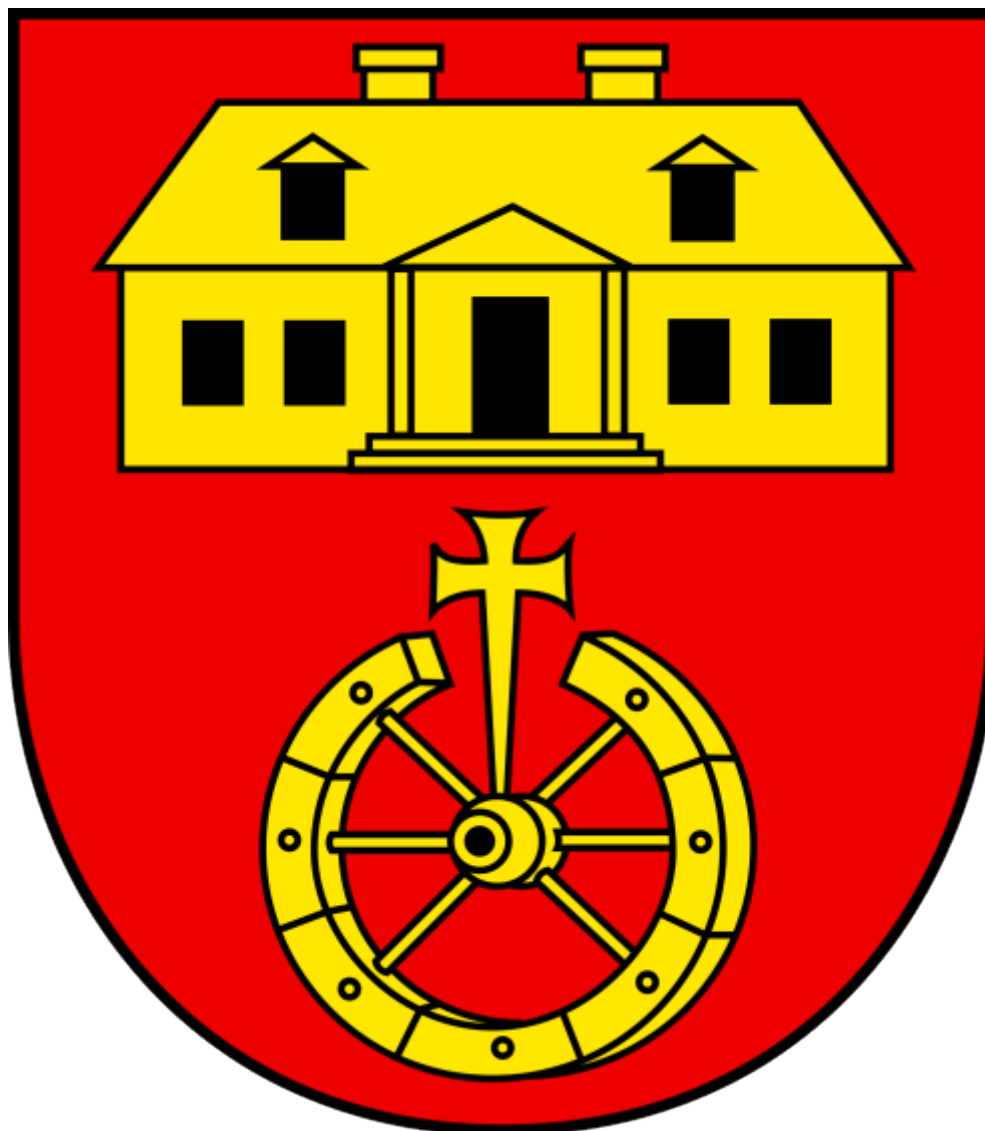
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Gminy w Nozdrzcu

Adrian Skubisz

Załącznik do uchwały Nr LXII/503/2023
Rady Gminy Nozdrzec
z dnia 31 października 2023 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NOZDRZEC NA LATA
2024 - 2026**

Nozdrzec, 2023 rok

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletniości tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny

dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wpieranie i pomoc ukierunkowana na przezwycięzenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcjonowaniu opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nozdrzcu zwanego dalej „Ośrodkiem”, jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy Nozdrzec w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek stara się uzyskać ten efekt poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i ich rodzin, ich integrację ze społeczeństwem oraz zapewnienie doraźnej pomocy finansowej, rzeczowej pomocy w formie usług i pracy socjalnej.

W związku z powyższym opracowano 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 zwany dalej „Programem”.

I. PROBLEMY RODZIN DYSFUNKCYJNYCH W GMINIE NOZDRZEC

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nozdrzcu od wielu lat prowadzi działalność na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Zadania ujęte w Programie zmierzają w kierunku wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Do największych zagrożeń dla rodziny w gminie Nozdrzec należy zaliczyć:

1. Bezrobocie - powodujące obniżenie poziomu życia rodzin.
2. Ubóstwo - powodujące trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych wszystkich członków rodziny, a zwłaszcza dzieci.
3. Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Niepełnosprawność w rodzinie.
5. Długotrwałą lub ciężką chorobę.

6. Alkoholizm i przemoc w rodzinie, które prowadzą do naruszenia norm moralnych i prawnych, powodujące częste konflikty pomiędzy członkami rodziny, problemy ze zdrowiem, osłabienie więzi rodzinnych, a nawet zanik komunikacji w rodzinie.

7. Samotne wychowywanie dzieci.

Ośrodek pomaga rodzinom i osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, zarówno poprzez pomoc finansową jak i poprzez pomoc w postaci pracy socjalnej. W roku 2022 z pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze korzystało 315 rodzin. Duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej wymaga nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń. Pracą socjalną objętych zostało 48 rodzin, zawarto 4 kontraktów socjalnych. W 2022 roku pracownicy socjalni rozpatrzyli 346 wniosków o udzielenie pomocy. W przeliczeniu na jednego pracownika socjalnego przypadało przeprowadzenie 126 wywiadów. Wydano 505 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz 7 decyzji dotyczące potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku gdy Ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, przydziela tej rodzinie asystenta rodziny lub może objąć pomocą rodziny wspierającej. Szczegółowe zadania asystenta rodziny oraz rodziny wspierającej określa powołana ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2021r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 11 rodzin w tym 28 dzieci.

W 2022r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 14 rodzin w tym 39 dzieci.

Obecnie asystent rodziny współpracuje z 7 rodzinami.

Zgodnie z art. 32 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Organizuje ją powiat w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Obowiązkiem gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, w myśl cyt. ustawy jest współfinansowanie pobytu tego dziecka we wskazanych wyżej formach pieczy zastępczej.

W 2022r. z terenu naszej gminy 3 dzieci umieszczonych było w rodzinach zastępczych, oraz 13 w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 wpisuje się w realizację zadań własnych Gminy wynikających z:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 1426 ze zm.),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r. poz.901 ze zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2023r. poz. 1923).

III. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. DIAGNOZOWANIE I ANALIZA ŚRODOWISK RODZINNYCH POPRZEZ:

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny;

2. ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB BYTOWYCH DZIECKA I RODZINY POPRZEZ:

- objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych na terenie placówek oświatowych;
- monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Nozdrzec;
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków;

3. ROZWIJANIE UMIEJETNOŚCI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH RODZINY, ZAPEWNIENIE JEJ SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA I WSPARCIA POPRZEZ:

- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę;

- pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego;

- pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;

4. W RAMACH „USTAWY ZA ŻYCIEM” UMOŻLIWIENIE KOBIECIOM W CIĄŻY I RODZINOM PORADNICTWA KOORDYNOWANEGO PRZEZ ASYSTENTA RODZINY W ZAKRESIE:

- przezwycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej;
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej;

5. ZAPOBIEGANIE POWSTANIU SYTUACJI KRYZYSOWYCH WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI ORAZ ROZWIĄZYWANIA JUŻ ISTNIEJĄCYCH POPRZEZ:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną w tym z placówkami służby zdrowia;

- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, współpraca z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy;

- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy;

- angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;

- współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;

6. DAŻENIE DO INTEGRACJI RODZIN POPRZEZ:

pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

7. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH POPRZEZ:

- udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- tworzenie lokalnych programów skierowanych do rodzin z dziećmi,
- udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Nozdrzec, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Gminy Nozdrzec, ze środków Unii Europejskiej, z programów rządowych przeznaczonych na wspieranie rodziny ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nozdrzcu we współpracy z instytucjami opisanymi w poniższej tabeli.

Lp.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy	Czas realizacji
1.	Urząd Gminy Nozdrzec	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodzin w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	Do wszystkich 2024-2026
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nozdrzcu	Organizowanie, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (w tym pozalekcyjnych	

		działań opiekuńczo –wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w Nozdrzcu	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty	
4.	Posterunek Policji w Nozdrzcu	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Nozdrzec. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniem wśród dzieci i młodzieży.	
5.	Szkoły z terenu Gminy Nozdrzec	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji). Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.	
6.	Placówki ochrony zdrowia na terenie gminy Nozdrzec	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.	
7.	Parafie z terenu gminy Nozdrzec	Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	

8.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy rodzinie.	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.	
----	---	---	--

VIII. MONITORING/EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Praca z każdą rodziną musi podlegać bieżącej analizie i weryfikacji, choćby z uwagi na często dynamicznie zmieniającą się sytuację, a także wydarzenia o charakterze kryzysowym. Dlatego w okresie obowiązywania Program jest analizowany w procesie monitoringu. Jego istotą jest śledzenie i analizowanie faktycznego rozwoju. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w Programie. Monitoring Programu odbywać się będzie poprzez :

- uaktualnianie Programu stosownie do stwierdzonych potrzeb społecznych;
- raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami Programu;

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nozdrzcu sporządza sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Nozdrzec w latach 2021 – 2022

Rok	2021	2022
Liczba rodzin	11	14
Liczba osób w rodzinach	61	61
Liczba dzieci w rodzinach	28	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nozdrzcu

Liczba prowadzonych w latach 2021-2022 przez grupy robocze spraw w ramach procedury „ Niebieskie Karty ”

Rok	Liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury	Liczba utworzonych grup roboczych	Liczba pracujących grup roboczych	Liczba osób doświadczających przemoc w rodzinie , których ww. postępowanie dotyczyło	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, których ww. postępowanie dotyczyło

	„Niebieskie Karty” - ogółem				
2021	15	10	15	22	14
2022	17	9	17	16	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nozdrzec

Wójt Gminy Nozdrzec składa Radzie Gminy Nozdrzec w terminie do 31 marca każdego roku, sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań, zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego system.

Imienne głosowanie projektu uchwały w sprawie
przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nozdrzec
na lata 2024 – 2026
LXII sesja w dniu 31 października 2023 r.

	Nazwisko i imię	za	przeciw	wstrzymuję się
1	BARAN Grzegorz	X		
2	BOBOLA Sylwester	X		
3	DAŃKO Stanisław	X		
4	DUDA Edward	X		
5	GLADYSZ Grażyna	X		
6	KURDZIEL Krzysztof	X		
7	OGRODNIK Piotr	<i>nieobecny</i>		
8	POTOCZNY Stanisław	X		
9	SKUBISZ Adrian	X		
10	SKÓRSKA Anna	X		
11	SZPIECH Stanisław	X		
12	SZPIECH Zbigniew	X		
13	WAWCZAK Zygmunt	X		
14	ZABÓJ Marian	X		
15	ZAWADZKI Krzysztof	X		